

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja

Druk nr 1504
Warszawa, 18 kwietnia 2013 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o Rzeczniku Praw Przedsiębiorców.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Łukasza Krupę.

(-) Maciej Banaszak; (-) Piotr Paweł Bauć; (-) Robert Biedroń; (-) Jerzy Borkowski; (-) Artur Bramora; (-) Jan Cedzyński; (-) Piotr Chmielowski; (-) Artur Dębski; (-) Marek Domaracki; (-) Dariusz Cezar Dziadzio; (-) Wincenty Elsner; (-) Łukasz Gibała; (-) Artur Górczyński; (-) Anna Grodzka; (-) Michał Kabaciński; (-) Witold Klepacz; (-) Krzysztof Kłosowski; (-) Sławomir Kopyciński; (-) Jacek Kwiatkowski; (-) Andrzej Lewandowski; (-) Tomasz Makowski; (-) Małgorzata Marcinkiewicz; (-) Maciej Mroczek; (-) Jacek Najder; (-) Michał Tomasz Pacholski; (-) Wojciech Penkalski; (-) Zofia Popiołek; (-) Andrzej Rozenek; (-) Paweł Sajak; (-) Marek Stolarski; (-) Halina Szymiec-Raczyńska.

Ustawa

z dnia

o Rzeczniku Praw Przedsiębiorców

- Art. 1 W celu ochrony wolności i praw przedsiębiorców określonych w Konstytucji Rzeczypospolitej oraz w innych aktach normatywnych ustanawia się Rzecznika Praw Przedsiębiorców, zwanego dalej „Rzecznikiem”.
- Art. 2 W rozumieniu ustawy przedsiębiorcą jest osoba, o której mowa w art. 4 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej(Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447 z późn zm.¹)
- Art. 3 Rzecznik, w sposób określony w niniejszej ustawie, podejmuje działania mające na celu zapewnienie ochrony wolności i praw przedsiębiorców, a zwłaszcza wolności działalności gospodarczej.
- Art. 4 Rzecznikiem może zostać osoba spełniająca łącznie następujące kryteria:
- 1) jest obywatelem polskim,
 - 2) posiada pełną zdolność do czynności prawnych i korzysta w pełni z praw publicznych,
 - 3) ukończyła wyższe studia prawnicze i uzyskała tytuł magistra lub równorzędny,
 - 4) nie była prawomocnie skazana za przestępstwo popełnione umyślnie,
 - 5) stan jej zdrowia pozwala na prawidłowe sprawowanie funkcji Rzecznika,

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z z 2010 r. Nr 239, poz. 1593, z 2011 r. Nr 85, poz. 459, Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 120, poz. 690, Nr 131, poz. 764, Nr 132, poz. 766, Nr 153, poz. 902, Nr 163, poz. 981, Nr 171, poz. 1016, Nr 199, poz. 1175, Nr 204, poz. 1195, Nr 232, poz. 1378, z 2012 r. poz. 855, 1166.

6) posiada wiedzę i doświadczenie zawodowe dające rękojmię prawidłowego sprawowania funkcji Rzecznika.

- Art. 5
1. Rzecznika powołuje Sejm, na wniosek Marszałka Sejmu albo grupy 35 posłów.
 2. Szczegółowy tryb zgłaszania kandydatów na Rzecznika Praw Przedsiębiorców określa uchwała Sejmu.
 3. Dotychczasowy Rzecznik pełni swoje obowiązki do czasu objęcia stanowiska przez nowego Rzecznika w ciągu 30 dni od dnia powołania go przez Sejm.
- Art. 6
1. Kadencja Rzecznika trwa 5 lat, licząc od dnia objęcia stanowiska
 2. Kadencja Rzecznika wygasa w razie jego śmierci lub odwołania.
 3. Ta sama osoba nie może być Rzecznikiem dłużej niż przez dwie kolejne kadencje.
- Art. 7
- Rzecznik jest w swojej działalności niezależny od innych organów państwowych i odpowiada jedynie przed Sejmem na zasadach określonych w ustawie.
- Art. 8
- Po zaprzestaniu wykonywania obowiązków Rzecznik ma prawo powrócić na stanowisko zajmowane poprzednio albo otrzymać stanowisko równorzędne poprzednio zajmowanemu, jeżeli nie ma przeszkód prawnych.
- Art. 9
1. Sejm odwołuje Rzecznika przed upływem okresu, na jaki został powołany, jeżeli:
 - 1) zrzekł się wykonywania obowiązków,
 - 2) stał się trwale niezdolny do pełnienia obowiązków na skutek choroby, ułomności lub upadku sił – stwierdzonych orzeczeniem lekarskim.
 2. Sejm odwołuje Rzecznika przed upływem okresu, na jaki został powołany, również jeżeli Rzecznik nie wypełnia należycie powierzonych mu obowiązków.
 3. Sejm podejmuje uchwałę w sprawie odwołania Rzecznika, w przypadku określonym w ust. 1 pkt. 1, na wniosek Marszałka Sejmu.

4. Sejm podejmuje uchwałę w sprawie odwołania Rzecznika, w przypadkach określonych w ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2, na wniosek Marszałka Sejmu lub grupy co najmniej 35 posłów.

Art. 10 Rzecznik podejmuje czynności przewidziane w ustawie, jeżeli poweźmie wiadomość wskazującą na naruszenie wolności lub praw przedsiębiorcy.

Art. 11 Podjęcie czynności przez Rzecznika następuje:

- 1) na wniosek obywateli, przedsiębiorców lub organizacji ich zrzeszających,
- 2) na wniosek organów samorządów,
- 3) na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich,
- 4) z własnej inicjatywy.

art. 12 Wniosek kierowany do Rzecznika jest wolny od opłat, nie wymaga zachowania szczególnej formy, lecz powinien zawierać oznaczenie wnioskodawcy oraz przedsiębiorcy, którego wolności lub praw sprawa dotyczy, a także określać przedmiot sprawy.

Art. 13 Rzecznik po zapoznaniu się z każdym skierowanym do niego wnioskiem może:

- 1) podjąć sprawę,
- 2) poprzestać na wskazaniu wnioskodawcy przysługujących mu środków działania,
- 3) przekazać sprawę według właściwości,
- 4) połączyć sprawę z już podjętą jeżeli dotyczą one tego samego przedmiotu,
- 5) nie podjąć sprawy jeżeli była już podjęta sprawa w tym samym przedmiocie na skutek wniosku pochodzącego od tego samego wnioskodawcy –

zawiadamiając o tym wnioskodawcę i osobę, której sprawa dotyczy.

Art. 14 Podejmując sprawę Rzecznik może:

- 1) samodzielnie prowadzić postępowanie wyjaśniające,

- 2) zwrócić się o zbadanie sprawy lub jej części do właściwych organów, w szczególności organów nadzoru, prokuratury, kontroli państwowej, zawodowej lub społecznej,
- 3) zwrócić się do Sejmu o zlecenie Najwyższej Izbie Kontroli przeprowadzenia kontroli dla zbadania określonej sprawy lub jej części.

Art. 15 1. Prowadząc postępowanie, o którym mowa w art. 13 pkt. 1, Rzecznik ma prawo:

- 1) zbadać, nawet bez uprzedzenia, każdą sprawę na miejscu,
- 2) żądać złożenia wyjaśnień, przedstawienia akt każdej sprawy prowadzonej przez naczelne i centralne organy administracji państwowej, organy administracji rządowej, organy organizacji spółdzielczych, społecznych, zawodowych, społeczno-zawodowych oraz organy jednostek organizacyjnych posiadających osobowość prawną, a także organy jednostek samorządu terytorialnego i samorządowych jednostek organizacyjnych,
- 3) żądać przedłożenia informacji o stanie sprawy prowadzonej przez sądy, a także prokuraturę i inne organy ścigania oraz żądać do wglądu w Biurze Rzecznika Praw Przedsiębiorców akt sądowych i prokuratorskich oraz akt innych organów ścigania po zakończeniu postępowania i zapadnięciu rozstrzygnięcia,
- 4) zlecać sporządzanie ekspertyz i opinii.

2. W sprawach stanowiących informację niejawną o klauzuli tajności „tajne lub „ściśle tajne” udzielanie informacji lub umożliwianie Rzecznikowi wglądu do akt następuje na zasadach i w trybie określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych.

3. Rzecznik odmawia ujawnienia nazwiska i innych danych osobowych wnoszącego sprawę, w tym także wobec organów władzy publicznej, jeżeli uzna to za niezbędne dla ochrony wolności, praw i interesów wnoszącego sprawę.

Art. 16 Po zbadaniu sprawy Rzecznik może:

- 1) wyjaśnić wnioskodawcy, że nie stwierdził naruszenia wolności i praw przedsiębiorcy,
- 2) skierować wystąpienie do organu, organizacji lub instytucji, w których działalności stwierdził naruszenie wolności lub praw przedsiębiorcy; wystąpienie takie nie może naruszać niezawisłości sędziowskiej,
- 3) zwrócić się do organu nadrzędnego nad jednostką, o której mowa w pkt 2, z wnioskiem o zastosowanie środków przewidzianych w przepisach prawa,
- 4) żądać wszczęcia postępowania w sprawach cywilnych, jak również wziąć udział w każdym toczącym się już postępowaniu – na prawach przysługujących prokuratorowi,
- 5) żądać wszczęcia przez uprawnionego oskarżyciela postępowania przygotowawczego w sprawach o przestępstwa ścigane z urzędu,
- 6) zwrócić się o wszczęcie postępowania administracyjnego, wnosić skargi do sądu administracyjnego, a także uczestniczyć w tych postępowaniach – na prawach przysługujących prokuratorowi,
- 7) wnieść kasację lub rewizję nadzwyczajną od prawomocnego orzeczenia, na zasadach i w trybie określonych w odrębnych przepisach.

Art. 17

1. W wystąpieniu, o którym mowa w art. 15 pkt 2, Rzecznik formułuje opinie i wnioski co do sposobu załatwiania sprawy, a także może żądać wszczęcia postępowania dyscyplinarnego lub zastosowania sankcji służbowych.

2. Organ, organizacja lub instytucja, do których zostało skierowane wystąpienie, obowiązane są bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie 21 dni, poinformować Rzecznika o podjętych działaniach lub zajętych stanowisku. W wypadku gdy Rzecznik nie podziela tego stanowiska, może zwrócić się do właściwej jednostki nadrzędnej o podjęcie odpowiednich działań.

Art. 18

1. W związku z rozpatrywanymi sprawami Rzecznik może przedstawiać właściwym organom, organizacjom i instytucjom oceny i wnioski zmierzające do zapewnienia skutecznej ochrony wolności i praw przedsiębiorców oraz usprawnienia trybu załatwiania ich spraw.

2. Rzecznik może również:

- 1) występować do właściwych organów z wnioskami o podjęcie inicjatywy ustawodawczej bądź o wydanie lub zmianę innych aktów prawnych w sprawach dotyczących wolności i praw przedsiębiorców,
- 2) wystąpić do ministra właściwego do spraw finansów publicznych o wydanie interpretacji w trybie art. 14a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749, 1101),
- 3) wnieść, zgodnie z odrębnymi przepisami, skargę na interpretację ogólną ministra właściwego do spraw finansów publicznych wydaną w trybie art. 14a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja Podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749, 1101) oraz skargę kasacyjną na wyrok wydany w sprawie skargi Rzecznika na interpretację ogólną ministra właściwego do spraw finansów publicznych,
- 4) występować z wnioskami do Naczelnego Sądu Administracyjnego o podjęcie uchwały mającej na celu wyjaśnienie przepisów prawnych budzących wątpliwości w praktyce, których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie,
- 5) występować do Sądu Najwyższego z wnioskami w sprawie podjęcia uchwały mającej na celu rozstrzygnięcie rozbieżności w wykładni prawa w zakresie przepisów dotyczących wolności i praw przedsiębiorców,
- 6) zgłosić udział w postępowaniach przed Trybunałem Konstytucyjnym wszczętych na podstawie wniosku Rzecznika Praw Obywatelskich lub w sprawach skargi konstytucyjnej, dotyczących wolności lub praw przedsiębiorców oraz brać udział w tych postępowaniach.

- Art. 19 1. Organ, organizacja lub instytucja, do których zwróci się Rzecznik, obowiązane są z nim współdziałać i udzielać pomocy, a w szczególności:
- 1) zapewniać dostęp do akt i dokumentów na zasadach określonych w art. 14,
 - 2) udzielać Rzecznikowi żądanych przez niego informacji i wyjaśnień,
 - 3) udzielać wyjaśnień dotyczących podstawy faktycznej i prawnej swoich rozstrzygnięć,
 - 4) ustosunkowywać się do ogólnych ocen, uwag i opinii Rzecznika.
2. Rzecznik może określić termin, w jakim powinny być dokonane czynności, o których mowa w ust. 1.
- Art. 20 Rzecznik może przetwarzać wszelkie informacje, w tym dane osobowe, o których mowa w art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.²) niezbędne do realizacji swoich ustawowych zadań.
- Art. 21 Rzecznik współdziała ze stowarzyszeniami i organizacjami na rzecz ochrony i praw przedsiębiorców.
- Art. 22 1. Rzecznik corocznie informuje Sejm o swojej działalności oraz o stanie przestrzegania wolności i praw przedsiębiorców.
2. Informacja Rzecznika podawana jest do wiadomości publicznej.
3. Rzecznik może przedkładać Sejmowi określone sprawy wynikające z jego działalności.
4. Rzecznik na wniosek Marszałka Sejmu przedstawia informację lub podejmuje czynności w określonych sprawach.
- Art. 23 1. Rzecznik wykonuje swoje zadania przy pomocy Biura Rzecznika Praw Przedsiębiorców.

² Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 33, poz. 285, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, z 2007 r. Nr 165, poz. 1170, Nr 176, poz. 1238, z 2010 r. Nr 41, poz. 233, Nr 182, poz. 1228, Nr 229, poz. 1497, z 2011 r. Nr 230, poz. 1371.

2. Rzecznik nadaje, w drodze zarządzenia, statut, który określa zadania i organizację Biura.
3. Rzecznik może powołać zastępcę Rzecznika. Rzecznik odwołuje zastępcę Rzecznika.
4. Rzecznik określa zakres zadań zastępcy Rzecznika.
5. Do zastępcy Rzecznika oraz pracowników Biura Rzecznika Praw Przedsiębiorców stosuje się odpowiednio przepisy o pracownikach urzędów państwowych.

Art. 24 Wydatki związane z funkcjonowaniem Rzecznika są ujmowane w ustawie budżetowej i pokrywane z budżetu państwa.

Art. 25 W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r., Nr 43, poz. 296 z późn. zm.³) wprowadza się następujące zmiany:

³ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157, Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82, Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21, Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318, Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92, Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350, Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940, Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, , Nr 219, poz. 1849, Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939, Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356, Nr 237, poz. 2384, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 22, poz. 185, Nr 86, poz. 732, Nr 122, poz. 1024, Nr 143, poz. 1199, Nr 150, poz. 1239, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1413 i 1417, Nr 172, poz. 1438, Nr 178, poz. 1478 Nr 183, poz. 1538, Nr 264, poz. 2205, Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 66, poz. 466, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 186, poz. 1379, Nr 208, poz. 1537 i 1540, Nr 226, poz. 1656, Nr 235, poz. 1699, z 2007 r. Nr 7, poz. 58, Nr 47, poz. 319, Nr 50, poz. 331, Nr 99, poz. 662, Nr 106, poz. 731, Nr 112, poz. 766 i 769, Nr 115, poz. 794, Nr 121, poz. 831, Nr 123, poz. 849, Nr 176, poz. 1243, Nr 181, poz. 1287, Nr 192, poz. 1378, Nr 247, poz. 1845, z 2008 r. Nr 59, poz. 367, Nr 96, poz. 609 i poz. 619, Nr 110, poz. 706, Nr 116, poz. 731, Nr 119, poz. 772, Nr 120, poz. 779, Nr 122, poz. 796, Nr 171, poz. 1056, Nr 220, poz. 1431, Nr 231, poz. 1547, Nr 234, poz. 1571, z 2009 r. Nr 26, poz. 156, Nr 67, poz. 571, Nr 69, poz. 592 i 593, Nr 131, poz. 1075, Nr 179, poz. 1395, Nr 216, poz. 1676, z 2010 r. Nr 3, poz. 13, Nr 7, poz. 45, Nr 40, poz. 229, Nr 108, poz. 684, Nr 109, poz. 724, Nr 125, poz. 842, Nr 152, poz. 1018, Nr 155, poz. 1037, Nr 182, poz. 1228, Nr 197, poz. 1307, Nr 215, poz. 1418, Nr 217, poz. 1435, z 2011 r. Nr 34, poz. 173, Nr 85, poz. 458, Nr 87, poz. 482, Nr 92, poz. 531, Nr 112, poz. 654, Nr 129, poz. 735, Nr 138, poz. 806 i 807, Nr 144, poz. 854, Nr 149, poz. 887, Nr 224, poz. 1342, Nr 233, poz. 1381, Nr 234, poz. 1391, z 2012 r. poz. 908.

1) art. 398¹ otrzymuje brzmienie:

„ art. 398¹

§ 1. Od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie strona, Prokurator Generalny, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka lub Rzecznik Praw Przedsiębiorców może wnieść skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

§ 2. Wniesienie skargi kasacyjnej przez stronę wyłącza - w zaskarżonym zakresie - wniesienie skargi kasacyjnej przez Prokuratora Generalnego, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka lub Rzecznika Praw Przedsiębiorców”;

2) w art. 398³ § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Prokurator Generalny może oprzeć skargę kasacyjną na podstawach określonych w § 1, jeżeli przez wydanie orzeczenia doszło do naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego, Rzecznik Praw Obywatelskich - jeżeli przez wydanie orzeczenia doszło do naruszenia konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela, Rzecznik Praw Dziecka - jeżeli przez wydanie orzeczenia doszło do naruszenia praw dziecka, a Rzecznik Praw Przedsiębiorców – jeżeli przez wydanie orzeczenia doszło do naruszenia wolności albo praw przedsiębiorców.”;

3) w art. 398⁵ § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Termin do wniesienia skargi kasacyjnej przez Prokuratora Generalnego, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka i Rzecznika Praw Przedsiębiorców wynosi sześć miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, a jeżeli strona zażądała doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem - od chwili doręczenia orzeczenia stronie.”;

4) w art. 398⁷ § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Strona przeciwna może wnieść do sądu drugiej instancji odpowiedź na skargę kasacyjną w terminie dwutygodniowym od doręczenia jej skargi. W razie wniesienia skargi kasacyjnej przez Prokuratora Generalnego, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka lub Rzecznika Praw Przedsiębiorców odpowiedź na skargę mogą wnieść obydwie strony.”;

5) art. 398¹⁸ otrzymuje brzmienie:

„Art. 398¹⁸. W razie wniesienia skargi kasacyjnej przez Prokuratora Generalnego, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka lub Rzecznika Praw Przedsiębiorców koszty procesu w postępowaniu kasacyjnym podlegają wzajemnemu zniesieniu.”;

6) art. 424² otrzymuje brzmienie:

„art. 424². W wypadkach określonych w art. 424¹ skargę może wnieść także Prokurator Generalny, jeżeli niezgodność wyroku z prawem wynika z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego, Rzecznik Praw Obywatelskich – jeżeli niezgodność wyroku z prawem wynika z naruszenia konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela, Rzecznik Praw Dziecka – jeżeli niezgodność wyroku z prawem wynika z naruszenia praw dziecka, albo Rzecznik Praw Przedsiębiorców – jeżeli niezgodność wyroku z prawem wynika z naruszenia wolności albo praw przedsiębiorców.”;

7) art. 424⁷ otrzymuje brzmienie:

„Art. 424⁷. Po doręczeniu skargi stronie przeciwnej, a gdy skargę wniósł Prokurator Generalny, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka lub Rzecznik Praw Przedsiębiorców – obydwu stronom, sąd przedstawia niezwłocznie akta sprawy Sądowi Najwyższemu.”;

Art. 26 W ustawie z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. z 2011 r. Nr 79, poz. 430 z późn. zm.⁴) w art. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) Marszałka Sejmu, Marszałka Senatu, Prezesa Rady Ministrów, wicemarszałka Sejmu, wicemarszałka Senatu, wiceprezesa Rady Ministrów, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, ministra, Prezesa Narodowego Banku Polskiego, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka, Rzecznika Praw Przedsiębiorców, Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej– Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, Prezesa Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa, wiceprezesa Najwyższej Izby Kontroli, Szefa Kancelarii Sejmu, Szefa Kancelarii Senatu, zastępcy Szefa Kancelarii Sejmu, zastępcy Szefa Kancelarii Senatu, Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Szefa Służby Cywilnej, Głównego Inspektora Pracy, zastępcy Głównego Inspektora Pracy, kierownika Krajowego Biura Wyborczego;”.

Art. 27 W ustawie z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953 z późn. zm.⁵) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 w ust.1 po pkt 7a dodaje się pkt 7b w brzmieniu:

„7b) Biurze Rzecznika Praw Przedsiębiorców;”;

2) w art. 36 w ust. 5 po pkt 9b dodaje się pkt 9c w brzmieniu:

⁴ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 112, poz. 654.

⁵ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 Nr 123, poz. 1353, Nr,128, poz. 1403, z 2002r. Nr 1, poz. 18, Nr153, poz. 1271, Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 228, poz. 2256, z 2005 r. Nr 10, poz.71, Nr 169, poz. 1417,z 2006 r. Nr 45, poz.319, Nr 170, poz.1218, Nr 218, poz. 1592, Nr 220, poz.1600, z 2007 r. Nr 89,poz. 589, z 2008 r. Nr157, poz. 976, Nr 227,poz. 1505, z 2010 r.

„9c) Rzeczniku Praw Przedsiębiorców – dla urzędników Biura Rzecznika Praw Przedsiębiorców.”;

3) w art. 48:

a) ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. Przepisów art. 2 pkt 1, art. 7 ust. 6 i art. 30 ust. 1 nie stosuje się w odniesieniu do pracowników urzędów wymienionych w art. 1 ust. 1 pkt 1, 2, 3b, 6–7b, 9 i 13. Kierownicy tych urzędów są uprawnieni do określania:

- 1) stanowisk, na których zatrudnieni pracownicy są urzędnikami państwowymi,
- 2) wykazu stanowisk objętych aplikacją administracyjną oraz zasad i trybu odbywania tej aplikacji,
- 3) rozkładu czasu pracy w tygodniu i jego wymiaru w poszczególnych dniach tygodnia.”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Uprawnienie wynikające z art. 31 ust. 3 przysługuje odpowiednio organowi wymienionemu w ust. 1 oraz Marszałkowi Sejmu w odniesieniu do pracowników Kancelarii Sejmu, Krajowego Biura Wyborczego i Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, a także Marszałkowi Senatu w odniesieniu do pracowników Kancelarii Senatu oraz kierownikom urzędów wymienionym w art. 1 ust. 1 pkt 3b i 6–7b w odniesieniu do pracowników tych urzędów.”;

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Przewidziane w ustawie uprawnienia ministrów przysługują odpowiednio kierownikom urzędów wymienionych w ust. 1 oraz w art. 1 ust. 1 pkt 1, 2, 3b, 6–7b, 9 i 13.”.

Art. 28 W ustawie z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14 poz. 147 z późn. zm.⁶):

1) w art. 1 po ust. 2a dodaje się ust. 2b w brzmieniu:

„2b) W sprawach przedsiębiorców Rzecznik współpracuje z Rzecznikiem Praw Przedsiębiorców.”

2) w art. 9 po pkt 2a dodaje się pkt 2b w brzmieniu:

„2b) na wniosek Rzecznika Praw Przedsiębiorców,”

Art. 29 W ustawie z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2011 r. Nr 7 poz. 29 z późn. zm.⁷) w art. 30 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W okresie wykonywania mandatu posłowie i senatorowie nie mogą wykonywać pracy na podstawie stosunku pracy: w Kancelarii Sejmu, w Kancelarii Senatu, w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w Biurze Trybunału Konstytucyjnego, w Najwyższej Izbie Kontroli, w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich, w Biurze Rzecznika Praw Dziecka, w Biurze Rzecznika Praw Przedsiębiorców, w Biurze Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, w Krajowym Biurze Wyborczym, w Państwowej Inspekcji Pracy, w administracji rządowej i samorządu terytorialnego – z wyjątkiem stosunku pracy z wyboru – oraz nie mogą wykonywać pracy w charakterze sędziego i prokuratora, pracownika administracyjnego sądu i prokuratury, a także nie mogą pełnić zawodowej służby wojskowej.”

Art. 30 W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.⁸) wprowadza się następujące zmiany:

⁶ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 25, poz. 162, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228, Nr 197, poz. 1307, Nr 202, poz. 1343, Nr 254, poz. 1700, z 2011 r. Nr 168, poz. 1004 Nr 222, poz. 1320.

⁷ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 117, poz. 676.

⁸ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852, Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061, Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405, Nr 264, poz. 2641, z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416, Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 15, poz. 118, Nr 66, poz. 467, Nr 95, poz. 659, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1009 i 1013, Nr 167, poz. 1192, Nr 226, poz. 1647 i 1648, z 2007 r. Nr 20, poz. 116, Nr 64, poz. 432, Nr 80, poz. 539, Nr 89, poz. 589, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 123, poz. 849, Nr 128, poz. 903, z 2008 r. Nr 27, poz. 162, Nr 100, poz. 648, Nr 107, poz. 686, Nr 123, poz. 802, Nr 182, poz. 1133,

1) w art. 521 po §2 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Rzecznik Praw Przedsiębiorców może wnieść kasację od każdego prawomocnego orzeczenia sądu kończącego postępowanie, jeżeli przez wydanie orzeczenia doszło do naruszenia wolności lub praw przedsiębiorców”

2) w art. 524 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Terminu do wniesienia kasacji, wskazanego w § 1, nie stosuje się do kasacji wnoszonej przez Prokuratora Generalnego, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka i Rzecznika Praw Przedsiębiorców.”

3) w art. 526 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Jeżeli kasacja nie pochodzi od prokuratora, Prokuratora Generalnego, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka albo Rzecznika Praw Przedsiębiorców powinna być sporządzona i podpisana przez obrońcę lub pełnomocnika będącego adwokatem albo radcą prawnym.”;

Art. 31 W ustawie z dnia 1 sierpnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 102 poz. 643 z późn. zm.⁹) o Trybunale Konstytucyjnym wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 27 po pkt 9 dodaje się pkt 10 w brzmieniu:

Nr 208, poz. 1308, Nr 214, poz. 1344, Nr 225, poz. 1485, Nr 234, poz. 1571, Nr 237, poz. 1651, z 2009 r. Nr 8, poz. 39, Nr 20, poz. 104, Nr 28, poz. 171, Nr 68, poz. 585, Nr 85, poz. 716, Nr 127, poz. 1051, Nr 144, poz. 1178, Nr 168, poz. 1323, Nr 178, poz. 1375, Nr 190, poz. 1474, Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 7, poz. 46, Nr 98, poz. 626, Nr 106, poz. 669, Nr 122, poz. 826, Nr 125, poz. 842, Nr 182, poz. 1228, Nr 197, poz. 1307, z 2011 r. Nr 48, poz. 245 i 246, Nr 53, poz. 273, Nr 112, poz. 654, Nr 117, poz. 678, Nr 142, poz. 829, Nr 191, poz. 1135, Nr 217, poz. 1280, Nr 240, poz. 1430, 1431 i 1438, Nr 279, poz. 1645, z 2012 r. poz. 886, 1091, 1101.

⁹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 48, poz. 552, Nr 53, poz. 638, z 2001 r. Nr 98, poz. 1070, z 2005 r. Nr 169, poz. 1417, z 2009r. Nr 56, poz. 459, Nr 178, poz. 1375, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228, Nr 197, poz. 1307, z 2011 r. Nr 112, poz. 654.

„10) Rzecznik Praw Przedsiębiorców, jeżeli zgłosił udział w postępowaniu wszczętym na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich lub w postępowaniu w sprawie skargi konstytucyjnej, dotyczących wolności lub praw przedsiębiorców.

2) Art. 51 otrzymuje brzmienie:

„art. 51

1. O wszczęciu postępowania Trybunał informuje Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka i Rzecznika Praw Przedsiębiorców; art. 33 stosuje się odpowiednio.

2. Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka i Rzecznik Praw Przedsiębiorców mogą, w terminie 60 dni od otrzymania informacji, zgłosić udział w postępowaniu.”

3) w art. 52 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Uczestnikami postępowania przed Trybunałem są: skarżący, organ, który wydał zakwestionowany akt normatywny, albo Prokuratura Generalna Skarbu Państwa, jeżeli Rada Ministrów wyznaczyła Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa do reprezentowania Rady Ministrów lub ministrów w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym, i Prokurator Generalny; uczestnikiem jest również Rzecznik Praw Obywatelskich, jeżeli zgłosił swój udział w postępowaniu, Rzecznik Praw Dziecka, jeżeli zgłosił udział w postępowaniu wszczętym na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich lub w postępowaniu w sprawie skargi konstytucyjnej, dotyczących praw dziecka, a także Rzecznik Praw Przedsiębiorców, jeżeli zgłosił udział w postępowaniu wszczętym na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich lub w postępowaniu w sprawie skargi konstytucyjnej, dotyczących wolności lub praw przedsiębiorców”

Art. 32

W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja Podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749, 1101) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 14a:

a) § 1 otrzymuje brzmienie::

„§ 1. Minister właściwy do spraw finansów publicznych dąży do zapewnienia jednolitego stosowania przepisów prawa podatkowego przez organy podatkowe oraz organy kontroli skarbowej, dokonując w szczególności ich interpretacji, z urzędu lub na wniosek, przy uwzględnieniu orzecznictwa sądów oraz Trybunału Konstytucyjnego lub Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (interpretacje ogólne); wnioskodawcą nie może być organ administracji publicznej, z zastrzeżeniem § 12.”

b) Po § 11 dodaje się § 12 – 16 w brzmieniu:

„§ 12. Minister właściwy do spraw finansów publicznych wydaje interpretację ogólną także na pisemny wniosek Rzecznika Praw Przedsiębiorców. Przepisy §2 – 6 nie stosują się do interpretacji ogólnych wydawanych na wniosek Rzecznika Praw Przedsiębiorców.

§ 13. Rzecznik Praw Przedsiębiorców obowiązany jest do wyczerpującego przedstawienia we wniosku stanu faktycznego występującego u podatników albo zdarzenia przyszłego, które może wystąpić u podatników oraz do przedstawienia własnego stanowiska w sprawie oceny prawnej tego stanu faktycznego albo zdarzenia przyszłego.

§ 14. Interpretację ogólną przepisów prawa podatkowego na wniosek Rzecznika Praw Przedsiębiorców wydaje się bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie jednego miesiąca od dnia otrzymania wniosku.

§ 15. Wniosek Rzecznika Praw Przedsiębiorców o wydanie interpretacji ogólnej nie podlega opłacie.

§ 16. W razie niewydania interpretacji ogólnej w terminie określonym w § 14 uznaje się, że w dniu następującym po dniu, w którym upłynął termin wydania interpretacji, została wydana interpretacja stwierdzająca prawidłowość stanowiska

Rzecznika Praw Przedsiębiorców w pełnym zakresie. W takim wypadku wniosek Rzecznika Praw Przedsiębiorców podlega upublicznieniu; art. 14i §1 stosuje się odpowiednio.“

2) w art. 297 § 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) Rzecznikowi Praw Obywatelskich oraz Rzecznikowi Praw Przedsiębiorców – w związku z ich udziałem w postępowaniu przed sądem administracyjnym;”

Art. 33

W ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270, 1101) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 po §2 po pkt 4a dodaje się pkt 4b w brzmieniu

„ 4b) ogólne interpretacje przepisów prawa podatkowego wydawane przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych”,

2) w art. 8 po §2 dodaje się §3 w brzmieniu:

„§ 3. Rzecznik Praw Przedsiębiorców może wziąć udział w każdym toczącym się postępowaniu, a także wnieść skargę, skargę kasacyjną, zażalenie oraz skargę o wznowienie postępowania, jeżeli według jego oceny wymaga tego ochrona wolności lub praw przedsiębiorców. W takim przypadku przysługują mu prawa strony.”

3) w art. 50 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Uprawnionym do wniesienia skargi jest każdy, kto ma w tym interes prawny, prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka, Rzecznik Praw Przedsiębiorców oraz organizacja społeczna w zakresie jej statutowej działalności, w sprawach dotyczących interesów prawnych innych osób, jeżeli brała udział w postępowaniu administracyjnym.”;

4) w art. 50 po § 2 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Uprawnionym do wniesienia skargi na interpretację ogólną wydawaną przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych na podstawie art. 14a Ordynacji Podatkowej jest wyłącznie Rzecznik Praw Przedsiębiorców.”;

5) w art. 52 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Skargę można wnieść po wyczerpaniu środków zaskarżenia, jeżeli służyły one skarżącemu w postępowaniu przed organem właściwym w sprawie, chyba że skargę wnosi prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka lub Rzecznik Praw Przedsiębiorców.”;

6) w art. 53 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3 Prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka lub Rzecznik Praw Przedsiębiorców mogą wnieść skargę w terminie sześciu miesięcy od dnia doręczenia stronie rozstrzygnięcia w sprawie indywidualnej, a w pozostałych przypadkach w terminie sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie aktu lub podjęcia innej czynności uzasadniającej wniesienie skargi. Termin ten nie ma zastosowania do wnoszenia skarg na akty prawa miejscowego organów jednostek samorządu terytorialnego i terenowych organów administracji rządowej.”;

7) w art. 92 otrzymuje brzmienie:

„art. 92

§ 1. Postępowanie przed sądem toczy się z udziałem prokuratora, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka lub Rzecznika Praw Przedsiębiorców, jeżeli wnieśli skargę albo gdy zgłosili swój udział w postępowaniu przed sądem.

§ 2. Nieobecność prokuratora, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka lub Rzecznika Praw Przedsiębiorców na rozprawie nie wstrzymuje rozpoznania sprawy przez sąd.”;

8) w art. 173 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Skargę kasacyjną może wnieść strona, prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka lub Rzecznik Praw Przedsiębiorców po doręczeniu im odpisu orzeczenia z uzasadnieniem.”;

9) w art. 175 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się, jeżeli skargę kasacyjną sporządza sędzia, prokurator, notariusz, radca Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa albo profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych, będący stroną, jej przedstawicielem lub pełnomocnikiem albo jeżeli skargę kasacyjną wnosi prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka lub Rzecznik Praw Przedsiębiorców”

10) w art. 177 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Termin do wniesienia skargi kasacyjnej dla stron wiąże również prokuratora, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka i Rzecznika Praw Przedsiębiorców. Jeżeli jednak orzeczenia nie doręcza się stronie prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka i Rzecznik Praw Przedsiębiorców mogą w terminie trzydziestu dni od dnia wydania orzeczenia wystąpić o sporządzenie uzasadnienia orzeczenia i wnieść skargę kasacyjną w terminie trzydziestu dni od dnia doręczenia odpisu orzeczenia z uzasadnieniem.”;

11) w art. 239 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich i Rzecznik Praw Dziecka i Rzecznik Praw Przedsiębiorców,”;

12) w art. 264 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Uchwały, o których mowa w art. 15 § 1 pkt 2, Naczelny Sąd Administracyjny podejmuje na wniosek Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego, Prokuratora Generalnego, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka, Rzecznika Praw Przedsiębiorców, a uchwały, o których mowa w art. 15 § 1 pkt 3, na podstawie postanowienia składu orzekającego.”

Art. 34 W ustawie z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2002 r. Nr 240, poz. 2052 z późn. zm.¹⁰⁾ w art. 60 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Z wnioskiem, o którym mowa w § 1, mogą wystąpić również Rzecznik Praw Obywatelskich i Prokurator Generalny oraz, w zakresie swojej właściwości, Rzecznik Praw Dziecka, Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego, Rzecznik Ubezpieczonych i Rzecznik Praw Przedsiębiorców.”

Art. 35 W ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 157, poz. 1240 i 1241 z późn. zm.¹¹⁾ w art. 139 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister Finansów włącza do projektu ustawy budżetowej dochody i wydatki Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Trybunału Konstytucyjnego, Najwyższej Izby Kontroli, Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego wraz z wojewódzkimi sądami administracyjnymi, Krajowej Rady Sądownictwa, sądownictwa powszechnego, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka, Rzecznika Praw Przedsiębiorców, Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Krajowego Biura Wyborczego i Państwowej Inspekcji Pracy.”

Art. 36 Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2014 roku.

¹⁰ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 25, poz. 219, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119, z 2008 r. Nr 234, poz. 1571, z 2009 r. Nr 56, poz. 459, Nr 157, poz. 1241, Nr 178, poz. 1375, Nr 219, poz. 1706, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228, Nr 197, poz. 1307, z 2011 r. Nr 126, poz. 714, Nr 203, poz. 1192, z 2012 r. poz. 637.

¹¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 96, poz. 620, Nr 123, poz. 835, Nr 152, poz. 1020, Nr 238, poz. 1578, Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 185, poz. 1092, Nr 201, poz. 1183, Nr 234, poz. 1386, Nr 240, poz. 1429, Nr 291, poz. 1707.

UZASADNIENIE

1. Cel projektu

Niniejszy projekt ma na celu ustanowienie instytucji Rzecznika Praw Przedsiębiorców, do którego ustawowych zadań należałaby ochrona wolności i praw przedsiębiorców określonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz w innych aktach normatywnych.

2. Rzeczywisty stan w dziedzinie stanowiącej przedmiot regulacji

W obecnym stanie prawnym nie ma instytucji, której zadaniem byłoby dążenie do zapewnienia ochrony wolności i praw przedsiębiorców, a w szczególności do zapewnienia realizacji konstytucyjnie chronionej swobody działalności gospodarczej. Należy podkreślić, że w art. 20 Konstytucji RP wyraźnie wskazano, iż „społeczna gospodarka rynkowa” oparta m.in. na wolności działalności gospodarczej stanowi podstawę ustroju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej. Z kolei w art. 22 Konstytucji zaznaczono, iż ograniczenie wolności działalności gospodarczej może nastąpić jedynie wyjątkowo, wyłącznie wtedy gdy ziszczą się materialne i formalne przesłanki wymienione w tym przepisie.

Niestety należy zauważyć, iż pomimo wyraźnego zaakcentowania przez ustrojodawcę konieczności ochrony swobody prowadzenia działalności gospodarczej, w Polsce przedsiębiorcy cały czas natrafiają na liczne bariery. W opublikowanym przez Bank Światowy rankingu „Doing Business 2013” dotyczącym łatwości prowadzenia działalności gospodarczej, Polska znalazła się dopiero w szóstej dziesiątce państw.

Obserwacja, iż w Polsce prowadzenie działalności gospodarczej napotyka na liczne przeszkody znajduje potwierdzenie w wynikach badań socjologicznych, które zostały przeprowadzone na zlecenie wnioskodawców na grupie blisko 3,5 tysiąca przedsiębiorców.

Analiza ankiet wypełnionych przez przedsiębiorców wskazuje, iż trudności z którymi spotykają się przedsiębiorcy są w dużej mierze rezultatem niewłaściwego sposobu działania organów władzy publicznej. Respondenci bardzo często skarżyli się na biurokratyczny i przewlekły sposób załatwiania spraw przez organy administracji publicznej oraz na przewlekłość postępowań sądowych (zwłaszcza gdy chodzi o dochodzenie należności od nierzetelnych kontrahentów).

Niestety prawdą jest, iż niejednokrotnie organy administracyjne działają nierzetelnie i błędnie interpretując przepisy prawa podejmują decyzje szkodliwe dla podmiotów gospodarczych. Zdarzają się jednak również takie sytuacje, kiedy w procesie

stosowania prawa, decyzje nieprzychylnie przedsiębiorcom zapadają z poszanowaniem zasady legalizmu. Nierzadko bowiem organy administracji publicznej są zmuszone stosować złe, krzywdzące podmioty gospodarcze przepisy prawa.

Istnieje więc wyraźna potrzeba powołania instytucji, która w pierwszej kolejności chroniłaby przedsiębiorców przed nierzetelnym i sprzecznym z prawem działaniem organów administracji publicznej, w tym także przez podejmowanie interwencji w indywidualnych sprawach. Z drugiej strony do zadań takiej instytucji należałoby sygnalizowanie organom władzy ustawodawczej potrzebę zmiany przepisów prawa, których stosowanie powoduje nadmierne trudności w prowadzeniu działalności gospodarczej.

Niezbędne jest więc ustanowienie niezależnego organu, który czuwałby nad tym, aby konstytucyjna zasada swobody działalności gospodarczej była w możliwie największym stopniu realizowana zarówno na etapie stanowienia prawa, jak również na etapie stosowania prawa. Brakuje bowiem w obecnej strukturze organów państwowych instytucji, której podstawową funkcją byłaby kontrola w zakresie tego czy respektowane są wolności i prawa przedsiębiorców określone w Konstytucji oraz w innych aktach normatywnych (a w szczególności w ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej).

Zapewnienie odpowiedniej ochrony prawnej grupie blisko 1,7 mln przedsiębiorców jest konieczne także dlatego, że to właśnie dzięki aktywności i determinacji polskich przedsiębiorców możliwe jest utrzymanie trwałego wzrostu gospodarczego. Należy przypomnieć, że działające w Polsce przedsiębiorstwa wytwarzają blisko 3/4 PKB, zaś sektor małych i średnich przedsiębiorstw generuje prawie połowę PKB. To właśnie w sektorze prywatnych przedsiębiorstw najwięcej osób znajduje zatrudnienie.

Polityka państwa powinna być więc ukierunkowana na ograniczenie barier dla przedsiębiorców. Niestety często zamiast wsparcia ze strony państwa, przedsiębiorcy niejednokrotnie muszą mierzyć się z przeszkodami stawianymi im przez organy władzy publicznej. W obecnym stanie faktycznym i prawnym nie istnieje instytucja, która mogłaby skutecznie zapewnić ochronę wolności i praw osób prowadzących działalność gospodarczą.

3. Różnica pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Jak wykazano w poprzednim punkcie niniejszego uzasadnienia, obecnie konieczne jest powołanie instytucji, która stałaby na straży praw przedsiębiorców. Rzecznik

interesów tych ostatnich powinien mieć kompetencje i uprawnienia, które pozwoliłyby mu skutecznie zapewnić realizację zasady wolności działalności gospodarczej.

Proponuje się więc powołanie Rzecznika Praw Przedsiębiorców, którego głównym zadaniem byłoby „podejmowanie działań mających na celu zapewnienie wolności i praw przedsiębiorców, a zwłaszcza wolności działalności gospodarczej”. W przepisie tym szczególnie wyróżniona została „wolność działalności gospodarczej”, a to ze względu na jej konstytucyjną rangę.

Ustawa jednocześnie wskazuje definicję prawną przedsiębiorcy. Definicja zawarta w projektowanym art. 2 jest tożsama z definicją zawartą w artykule 4 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej. Przedsiębiorcą jest więc „osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą.”. Jako przedsiębiorców należy uznać również „wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej”.

W pierwszych trzech artykułach ustawy o Rzeczniku Praw Przedsiębiorców zdefiniowano więc jakie prawa i wolności podlegać będą ochronie oraz jakie kategorie podmiotów będą mogły zwrócić się z prośbą o pomoc do Rzecznika Praw Przedsiębiorców.

Warto jednak zwrócić uwagę, iż Rzecznik Praw Przedsiębiorców będzie mógł podejmować działania służące ochronie praw i wolności przedsiębiorców nawet wówczas gdy nie zostanie skierowany do niego wnioski o podjęcie interwencji. Rzecznik będzie mógł bowiem także podejmować działania z własnej inicjatywy, na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich oraz na wniosek organizacji samorządów.

Jeśli chodzi natomiast o interwencje Rzecznika podejmowane na wniosek, to ustawa dokładnie określa wymogi jakie powinien spełniać wniosek skierowany do Rzecznika oraz procedurę postępowania w przypadku prawidłowo złożonego wniosku. Zgodnie z projektowanym art. 12 wniosek kierowany do Rzecznika powinien zawierać oznaczenie wnioskodawcy oraz przedsiębiorcy, którego wolności lub praw sprawa dotyczy, a także określać przedmiot sprawy. Ponadto, w artykule 12 wyraźnie zastrzeżono, iż wniosek składany do Rzecznika jest wolny od wszelkich opłat.

Bardzo istotnym postanowieniem ustawy jest obowiązek zajęcia się każdą sprawą przez Rzecznika Praw Przedsiębiorców. Rzecznik Praw Przedsiębiorców będzie miał obowiązek udzielenia odpowiedzi w każdej skierowanej do niego sprawie.

W przypadku prawidłowego złożenia wniosku przez uprawniony podmiot, Rzecznik będzie mógł: albo podjąć sprawę, albo poprzestać na wskazaniu wnioskodawcy przysługujących mu środków działania, albo przekazać sprawę według właściwości, albo połączyć sprawę z już podjętą jeżeli dotyczą one tego samego przedmiotu. Rzecznik nie będzie więc mógł pozostawić wniosku bez jakiegokolwiek rozpoznania (a taką możliwość w świetle obecnie obowiązujących przepisów posiada np. Rzecznik Praw Obywatelskich). Niepodjęcie sprawy przez Rzecznika Praw Przedsiębiorców będzie możliwe wyłącznie w przypadku, gdy w danym przedmiocie Rzecznik już wcześniej podjął odpowiednie działania na skutek wniosku pochodzącego od tego samego wnioskodawcy.

W przypadku gdy Rzecznik podejmie sprawę, to może samodzielnie prowadzić postępowanie wyjaśniające albo może zwrócić się o pomoc do innych organów. Zgodnie z art. 14 ustawy, w sytuacji gdy Rzecznik nie będzie samodzielnie prowadził postępowania wyjaśniającego, to może on „zwrócić się o zbadanie sprawy lub jej części do właściwych organów, w szczególności organów nadzoru, prokuratury, kontroli państwowej, zawodowej lub społecznej” (art. 14 pkt 2 projektowanej ustawy), albo może „zwrócić się do Sejmu o zlecenie Najwyższej Izbie Kontroli przeprowadzenia kontroli dla zbadania określonej sprawy lub jej części” (art. 14 pkt 3 projektowanej ustawy).

W artykule 15 projektu ustawy określone zostały środki działania jakimi będzie dysponował Rzecznik w przypadku, gdy będzie on samodzielnie prowadził postępowanie wyjaśniające. Rzecznik będzie mógł wówczas:

- 1) zbadać, nawet bez uprzedzenia, każdą sprawę na miejscu,
- 2) zlecać sporządzanie ekspertyz i opinii,
- 3) żądać przedłożenia informacji o stanie sprawy prowadzonej przez sądy, a także prokuraturę i inne organy ścigania oraz żądać do wglądu w Biurze Rzecznika Praw Przedsiębiorców akt sądowych i prokuratorskich oraz akt innych organów ścigania po zakończeniu postępowania i zapadnięciu rozstrzygnięcia,
- 4) żądać złożenia wyjaśnień, przedstawienia akt każdej sprawy prowadzonej przez naczelne i centralne organy administracji państwowej, organy administracji rządowej, organy organizacji spółdzielczych, społecznych, zawodowych, społeczno-zawodowych oraz organy jednostek organizacyjnych posiadających osobowość prawną, a także organy jednostek samorządu terytorialnego i samorządowych jednostek organizacyjnych.

Należy zwrócić uwagę, że uprawnienie do zwrócenia się do odpowiedniej instytucji celem udzielenia informacji jest sprzężone z obowiązkiem udzielenia przez daną instytucję pomocy Rzecznikowi oraz współdziałania z Rzecznikiem (art. 19 projektowanej ustawy).

Ustawa formułuje więc szeroki katalog środków, z których może skorzystać Rzecznik Praw Przedsiębiorców prowadząc postępowanie wyjaśniające. Można więc oczekiwać, że Rzecznik po zbadaniu sprawy będzie mógł z łatwością rozstrzygnąć, czy w danym przypadku doszło do naruszenia wolności lub praw przedsiębiorcy. W przypadku gdy po przeprowadzeniu wnikliwego postępowania wyjaśniającego Rzecznik nie stwierdzi, iż doszło do takiego naruszenia, to będzie miał obowiązek wyjaśnić wnioskodawcy dlaczego w danej sprawie nie dopatrył się naruszenia wolności lub praw przedsiębiorcy.

Po zbadaniu sprawy, Rzecznik może ponadto skierować wystąpienie do organu, organizacji lub instytucji, w których działalności dopatrył się naruszenia wolności lub praw przedsiębiorców. W takim wystąpieniu Rzecznik powinien sformułować swoje opinie i wnioski co do sposobu załatwienia sprawy. Co więcej, Rzecznik może w tym wystąpieniu żądać wszczęcia postępowania dyscyplinarnego lub zastosowania sankcji służbowych wobec wskazanych przez niego urzędników. Jednocześnie w projekcie ustawy wyraźnie zastrzeżono, iż wystąpienie takie „nie może naruszać niezawisłości sędziowskiej”.

W przypadku gdy Rzecznik skorzysta z możliwości wystąpienia do odpowiedniego organu, odpowiedniej organizacji lub instytucji, adresat tego wystąpienia, ma obowiązek niezwłocznie i zarazem nie później niż w ciągu 21 dni od skierowania do niego wystąpienia poinformować Rzecznika o podjętych działaniach lub o zajęтым stanowisku. W wypadku gdy Rzecznik nie podziela stanowiska zajętego przez dany organ, to może zwrócić się do właściwej jednostki nadrzędnej o podjęcie odpowiednich działań.

Wśród uprawnień przysługujących Rzecznikowi po zbadaniu sprawy wyszczególnić należy także:

- 1) żądanie wszczęcia postępowania w sprawach cywilnych, jak również wzięcie udziału w każdym toczącym się już postępowaniu – na prawach przysługujących prokuratorowi,
- 2) żądanie wszczęcia przez uprawnionego oskarżyciela postępowania przygotowawczego w sprawach o przestępstwa ścigane z urzędu,

- 3) zwrócenie się o wszczęcie postępowania administracyjnego, wniesienie skargi do sądu administracyjnego, a także uczestniczenie w tych postępowaniach – na prawach przysługujących prokuratorowi,
- 4) wniesienie kasacji lub rewizji nadzwyczajnej od prawomocnego orzeczenia, na zasadach i w trybie określonych w odrębnych przepisach.

By zapewnić Rzecznikowi możliwość realizacji ww. uprawnień, w projekcie znalazły się także przepisy nowelizujące przedmiotowo istotne przepisy Kodeksu postępowania cywilnego, Kodeksu postępowania karnego oraz Prawa o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (por. art. 25, 30 i 33 projektowanej ustawy).

Do zadań Rzecznika oprócz podejmowania interwencji w sprawach indywidualnych należeć będzie także zabieganie o to, by organy władzy ustawodawczej wydawały czytelne przepisy, które zapewnią realizację zasady swobody działalności gospodarczej. W art. 18 projektu ustawy wyraźnie wskazano, iż do uprawnień Rzecznika należeć będzie formułowanie wniosków *de lege ferenda* adresowanych do organów władzy ustawodawczej. Ponadto zgodnie z projektem ustawy Rzecznik miałby możliwość zgłoszenia swojego udziału w sprawach prowadzonych przed Trybunałem Konstytucyjnym. W związku z tym w projektowanym art. 18 ust. 2 pkt 6 oraz w art. 31 ustawy postuluje się, aby Rzecznik Praw Przedsiębiorców mógł brać udział w prowadzonych przed Trybunałem Konstytucyjnym postępowaniach z zakresu praw i wolności przedsiębiorców wszczętych na podstawie wniosku Rzecznika Praw Obywatelskich lub na skutek wniesienia skargi konstytucyjnej,

Rolą Rzecznika byłoby nie tylko zabieganie o stanowienie jak najlepszego prawa, ale także o przyjęcie jego jednolitej interpretacji. Rzecznikowi Praw Przedsiębiorców przysługiwałoby więc uprawnienie do zwrócenia się do Naczelnego Sądu Administracyjnego z wnioskiem o podjęcie uchwały mającej na celu wyjaśnienie przepisów prawnych budzących wątpliwości w praktyce, których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie (por. art. 18 ust. 2 pkt 4 oraz art. 33 pkt 12 projektowanej ustawy) oraz uprawnienie do zwrócenia się z wnioskiem do Sądu Najwyższego w sprawie rozstrzygnięcia rozbieżności wykładni prawa w zakresie przepisów dotyczących wolności i praw przedsiębiorców (por. art. 18 ust. 2 pkt 5 oraz art. 34 projektowanej ustawy).

Zapewnieniu jednolitej wykładni przepisów prawa służy także uprawnienie, o którym mowa w art. 18 ust. 2 pkt 2 i 3 projektowanej ustawy. Zgodnie z postanowieniami ww. przepisów Rzecznik Praw Przedsiębiorców, mógłby występować do ministra finansów o wydanie interpretacji ogólnej przepisów prawa podatkowego. a także wnosić

skargę do sądu administracyjnego na interpretację ogólną wydaną przez ministra finansów.

Należy przy tym zauważyć, że powierzenie wymienionego wyżej uprawnienia specjalnie powołanemu organowi władzy publicznej było już przedmiotem debaty publicznej w Polsce, a nawet debaty przeprowadzonej w Sejmie Rzeczypospolitej przy okazji dyskusji na temat powołania Rzecznika Praw Podatnika.

Warto zaznaczyć, że w odniesieniu do wspomnianego wyżej uprawnienia, w prezentowanym projekcie ustawy o Rzeczniku Praw Przedsiębiorców, projektodawcy skorzystali z bardzo podobnych (a często wręcz identycznych) technik legislacyjnych co autorzy ustawy o Rzeczniku Praw Podatnika (tj. dokonane zostały takie same zmiany w Ordynacji Podatkowej).

Projektodawcy w pełni zgadzają się z postulatem powierzenia niezależnej instytucji zadania dbałości o zapewnienie jednolitej interpretację przepisów prawa podatkowego. W opinii projektodawców instytucją tą nie powinien być jednak Rzecznik Praw Podatników, ale Rzecznik Praw Przedsiębiorców, który – w przeciwieństwie do tego pierwszego – miałby możliwość formułowania wystąpień nie tylko w postępowaniach przed organami administracji podatkowej, ale miałby także szerokie możliwości działania w postępowaniu administracyjnym, sądowno- administracyjnym, cywilnym i karnym, przez co mógłby skutecznie chronić wolności i praw przedsiębiorców naruszanych przez różne organy władzy publicznej (a nie tylko przez organy skarbowe).

Warto nadto zwrócić uwagę, że w projektowanym art. 7 ustawy wyraźnie podkreślono, iż Rzecznik Praw Przedsiębiorców byłby organem niezależnym od administracji rządowej i w swojej działalności odpowiadałby jedynie przed Sejmem.

Wydaje się oczywiste, że powierzenie niezależnemu Rzecznikowi Praw Przedsiębiorców bardzo szerokich kompetencji wymaga równocześnie stworzenia odpowiednich gwarancji służących zapewnieniu tego, że funkcja Rzecznika będzie powierzana takim osobom, które dają rękojmię co do tego, iż ustawowe obowiązki Rzecznika będą wypełniane rzetelnie i z najwyższą starannością. W projektowanym art. 4 ustawy wskazano kto może zostać powołany na urząd Rzecznika Praw Przedsiębiorców. Zgodnie z tym przepisem Rzecznikiem może zostać osoba, która łącznie spełnia następujące kryteria:

- 1) jest obywatelem polskim,

- 2) posiada pełną zdolność do czynności prawnych i korzysta w pełni z praw publicznych,
- 3) ukończyła wyższe studia prawnicze i uzyskała tytuł magistra lub równorzędny
- 4) nie była prawomocnie skazana za przestępstwo popełnione umyślnie,
- 5) stan jej zdrowia pozwala na prawidłowe sprawowanie funkcji Rzecznika,
- 6) posiada wiedzę i doświadczenie dające rękojmię prawidłowego sprawowania funkcji Rzecznika.

Osoba, która nie będzie spełniać choćby jednego z ww. kryteriów nie będzie mogła zostać zgłoszona przez Marszałka Sejmu lub grupę 35 posłów na urząd Rzecznika Praw Przedsiębiorców. Rzecznik powoływany byłby przez Sejm na pięcioletnią kadencję, przy czym niemożliwe byłoby sprawowanie funkcji Rzecznika dłużej niż przez dwie kadencje.

Sejm miałby możliwość sprawowania kontroli nad działalnością Rzecznika. W przypadku gdyby Rzecznik nie wypełniał należycie swoich obowiązków, Sejm mógłby odwołać Rzecznika. Kontrolne uprawnienia Sejmu względem Rzecznika Praw Przedsiębiorców wiązałyby się także z tym, iż Rzecznik miałby co roku obowiązek przedłożenia w Sejmie informacji o swojej działalności oraz o stanie przestrzegania wolności i praw przedsiębiorców. Niezależnie od tego, na wniosek Marszałka Sejmu Rzecznik byłby obowiązany udzielać odpowiednich informacji lub podejmować czynności w określonych sprawach.

Warto dodać, iż Rzecznik wykonując swoje zadania będzie mógł korzystać z pomocy pracowników Biura Rzecznika Praw Przedsiębiorców, a także będzie miał możliwość powołania swojego zastępcy. Projektowana w art. 27 zmiana w ustawie z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych służy zapewnieniu tego, by pracownicy Biura Rzecznika Praw Przedsiębiorców byli poddani temu samemu reżimowi prawnemu co pracownicy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich. Z kolei wynagrodzenie samego Rzecznika Praw Przedsiębiorców – zgodnie z art. 26 projektowanej ustawy, zmieniającym ustawę z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagradzaniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe – byłoby ustalane na identycznych zasadach jak wynagrodzenie Rzecznika Praw Obywatelskich.

W założeniu projektodawców realne jest założenie, iż ustawa mogłaby wejść w życie z dniem 1 stycznia 2014 roku, a tym samym, by już na początku tego roku powołać Rzecznika Praw Przedsiębiorców.

4. Przewidywane skutki prawne, gospodarcze i społeczne projektu

Projektodawcy oczekują, iż dzięki powołaniu organu chroniącego przedsiębiorców przed nadużyciem władzy ze strony organów państwowych, wzrośnie zaufanie obywateli do władzy publicznej, przez co w wyższym stopniu realizowana będzie podstawowa konstytucyjna zasada, jaką jest zasada demokratycznego państwa prawnego.

Ponadto w związku z tym, że Rzecznik będzie formułował względem organów władzy ustawodawczej wnioski *de lege ferenda* można oczekiwać poprawy jakości prawa stanowionego w Polsce. Z kolei uprawnienia Rzecznika związane z możliwością zwracania się przez ten organ do Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz do ministra finansów o wyjaśnienie budzących wątpliwości przepisów prawnych przyczyni się z pewnością do ujednoczenia interpretacji niejasnych przepisów prawnych.

Można ponadto przewidzieć, że dzięki temu, iż działalność organów państwowych wobec przedsiębiorców będzie monitorowana przez Rzecznika Praw Przedsiębiorców rządziej będzie dochodziło do sytuacji, w której przedsiębiorcy będą musieli ograniczyć swoją działalność z powodu biurokratycznych przeszkód.

Projektodawcy oczekują więc, iż dzięki funkcjonowaniu Rzecznika Praw Przedsiębiorców zwiększy się zaufanie obywateli do organów władzy publicznej, poprawi się jakość stanowionego w Polsce prawa oraz dojdzie do ożywienia gospodarczego. Można więc z pełnym przekonaniem stwierdzić, że skutki społeczne, prawne i gospodarcze projektowanej regulacji będą wyłącznie pozytywne.

5. Przewidywane skutki finansowe projektu

Projektowana ustawa nie spowoduje obciążeń dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Będzie natomiast wiązała się z obciążeniem dla budżetu państwa. W projektowanym art. 35 ustawy dokonano odpowiedniej zmiany w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych wskazując, iż dochody i wydatki Rzecznika Praw Przedsiębiorców będą musiały być włączone do projektu ustawy budżetowej. Jeśli chodzi o podanie szacunkowej kwoty wydatków na działalność Rzecznika Praw Przedsiębiorców, to można zakładać, że będzie ona podobna jak w przypadku istniejących instytucji rzeczników, do których ustawowych zadań należy zagwarantowanie ochrony pewnej szczególnej grupy podmiotów. Przykładowo w budżecie państwa na rok 2012, na działalność Rzecznika Praw Pacjentów przewidziano kwotę 8 mln 258 tysięcy zł. W opinii projektodawców należy szacować, iż koszty funkcjonowania Rzecznika Praw Przedsiębiorców również będą bliskie kwocie 8 mln zł. A zatem, z punktu widzenia budżetu państwa oraz w relacji do możliwych do osiągnięcia korzyści jakie przyniesie powołanie przedmiotowej instytucji, nie jest to kwota znaczna.

Nadto, należy zwrócić uwagę, że działalność Rzecznika Praw Przedsiębiorców powinna – jak wykazano w punkcie 4 uzasadnienia – przyczynić się do rozwoju przedsiębiorczości w Polsce, do ożywienia gospodarczego, co w oczywisty sposób będzie skutkowało wzrostem wpływów do budżetu.

6. Zgodność regulacji z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej

Warszawa, 10 czerwca 2013 r.

ZW/0714/339/13

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz.

10. 06. 2013

Pan

Data wpływu

Lech Czapla

Szef

Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze

W odpowiedzi na pismo z dnia 22 maja 2013 r. o nr (EK-020-623/13), dotyczące przedłożenia uwag nt. poselskiego projektu ustawy:
- o Rzeczniku Praw Przedsiębiorców (KP RP), w załączeniu, uprzejmie przekazujemy opinię otrzymaną z województwa śląskiego.

Z wyrazami szacunku

/-/ Bogdan Ciepielewski

Dyrektor Biura ZWRP

**URZĄD
MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA
ŚLĄSKIEGO**

Zespół
Obsługi Prawnej

Katowice, dnia 7 czerwca 2013 r.

OP.0821.00135.2013

OP.KW-00257/13

**Pan
Bogdan Ciepielewski
Dyrektor Biura
Związku Województw RP
ul. Świętojerska 5/7
00-236 Warszawa**

W odpowiedzi na pismo z dnia 24 maja 2013 r. (przesłane drogą elektroniczną) dotyczące konsultacji poselskiego (KP: Ruch Palikota) projektu ustawy o Rzeczniku Praw Przedsiębiorców, informuję, że Zespół Obsługi Prawnej tut. Urzędu nie wnosi uwag do założeń leżących u podstaw przedmiotowego projektu.

Natomiast pod względem redakcyjnym i formalnym przedstawiony do opinii projekt powinien być dostosowany do wymagań stawianych aktom normatywnym w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. Nr 100, poz. 908).

RADCA PRAWNY

Janusz Kuczer
K-2239

ul. Ligonia 46
40-037 Katowice
tel. +48 (32) 20 78 617
fax. +48 (32) 20 78 618
biuro.prawne@slaskie.pl
www.slaskie.pl

**PIERWSZY PREZES
SĄDU NAJWYŻSZEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

BSA I - 021- 208/13

Warszawa, dnia 13 czerwca 2013 r.

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz.

Data wpływu14...06...2013

**Pan
Lech CZAPLA
Szef Kancelarii Sejmu**

Szanowny Panie Ministrze!

W odpowiedzi na pismo z dnia 23 maja 2013 r., GMS-WP-173-156/13 uprzejmie przesyłam uwagi Sądu Najwyższego do **poselskiego projektu ustawy o Rzeczniku Praw Przedsiębiorców.**

Z poważaniem

Stanisław Dąbrowski
Stanisław DĄBROWSKI

SĄD NAJWYŻSZY
BIURO STUDIÓW I ANALIZ
Pl. Krasińskich 2/4/6, 00-951 Warszawa

Warszawa, dnia 13 czerwca 2013 r.

BSA I – 021 – 208/13

U w a g i

do projektu ustawy o Rzeczniku Praw Przedsiębiorców zgłoszonego przez posłów Klubu Parlamentarnego „Ruch Palikota”

Opiniowany projekt jest drugim tego rodzaju, po projekcie przedstawionym przez posłów Klubu Parlamentarnego Polskiego Stronnictwa Ludowego. Tym samym aktualne są uwagi Sądu Najwyższego dotyczące tego projektu z dnia 11 czerwca 2013 r., znak: BSA I-021-206/13, stanowiące zarazem załącznik do niniejszej opinii.

Wymaga nadto zauważenia, że status przedsiębiorcy został w sposób wyczerpujący określony w artykułach 43¹ – 43¹⁰ kodeksu cywilnego. Stosownie do treści art. 43¹ k.c. przedsiębiorca jest osobą fizyczną, osobą prawną i jednostką organizacyjną, (t.j. nie będącą osobą prawną, ale wyposażoną w zdolność prawną), prowadzącą we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową. Przedsiębiorcę charakteryzuje zatem profesjonalizm w zakresie prowadzonej przez niego działalności, z czym wiąże się określony stopień sprawności organizacyjnej, niezbędnej jeśli mieć na uwadze wyzwania konkurencyjne, a nade wszystko samodzielność w czynnościach prawnych i faktycznych, co różni go zdecydowanie od tych wszystkich adresatów działań rzeczników powołanych dla ochrony ich praw. Właściwa przedsiębiorcy zdolność zrzeszania się pozwala mu osobiście kształtować reguły przedstawicielstwa nie tracąc przy tym zdolności do efektywnej ochrony swego interesu bądź to w wyniku działań własnych, bądź to korzystając z obsługi prawnej, jeżeli nie stałej to doraźnej, w zależności od stanu majątkowego. Wszystko to oznacza, iż w zakresie zagrożeń natury cywilistycznej, czyli w zakresie ewentualnych konfliktów prowadzących do konieczności poszukiwania ochrony przed sądami powszechnymi, przedsiębiorca nie kojarzy się ze stanem bezradności tak charakterystycznej np. w odniesieniu do dziecka czy pacjenta.

Dla powołania proponowanej instytucji Rzecznika Praw Przedsiębiorcy trudno zatem poszukiwać uzasadnienia w zjawiskach typowych w zakresie funkcji orzeczniczych sądów powszechnych względnie Sądu Najwyższego. Nie jest to równoznaczne z negowaniem potrzeby powołania instytucji rzecznika praw przedsiębiorcy w ogóle, nie mniej jednak ich istnienie i ewentualne wykorzystanie dla oceny zasadności przedstawionego projektu należy pozostawić decyzji ustawodawcy.

SĄD NAJWYŻSZY
BIURO STUDIÓW I ANALIZ
Pl. Krasińskich 2/4/6, 00-951 Warszawa

Warszawa, dnia 11 czerwca 2013 r.

BSA I – 021– 206/13

U W A G I

do poselskiego projektu ustawy o Rzeczniku Praw Przedsiębiorcy zgłoszonego przez posłów Klubu Parlamentarnego Polskiego Stronnictwa Ludowego

Stosownie do treści art. 80 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej każdy ma prawo wystąpienia, na zasadach określonych w ustawie, do Rzecznika Praw Obywatelskich z wnioskiem o pomoc w ochronie swoich wolności lub praw naruszonych przez organy władzy publicznej.

Z konstytucyjnego umocowania korzysta także Rzecznik Praw Dziecka, o czym stanowi art. 72 ust. 4 Konstytucji będący jednym z przepisów objętych wspólną nazwą „Wolności i prawa ekonomiczne, socjalne i kulturalne”.

Poza wymienionymi Rzecznikami na mocy ustaw powołano Rzeczników: Pacjenta, Ubezpieczonych oraz Konsumenta. Powstaje w związku z tym pytanie, czy istnieje uzasadniona potrzeba powoływania dalszych instytucji tego rodzaju, w tym zwłaszcza Rzecznika Praw Przedsiębiorcy.

Pozytywnej odpowiedzi na tak postawione pytanie nie da się udzielić z punktu widzenia reguł rządzących prawem cywilnym materialnym, zwłaszcza mając na względzie brzmienie proponowanego art. 9 ustawy, w myśl którego Rzecznik nie podejmuje spraw, w których stronami postępowania są przedsiębiorcy pozostający w sporze oraz w sprawach sporów między przedsiębiorcami a pracownikami. W uzasadnieniu projektu stwierdza się zresztą jednoznacznie, iż „zadaniem RPP byłaby obrona interesów przedsiębiorców w sytuacjach konfliktowych, w których stroną przeciwną jest Państwo”.

W tym stanie rzeczy ocenę potrzeby powołania Rzecznika Praw Przedsiębiorcy należy pozostawić ustawodawcy z ewentualnym wykorzystaniem doświadczeń orzeczniczych sądów administracyjnych, na które projektodawcy zresztą wskazują, twierdząc iż przedsiębiorcy „często narażeni są na spory, których stroną przeciwną są organy ścigania, administracja rządowa i samorządowa oraz organy kontrolne”.

Gdyby przyjąć, że wskazane okoliczności przemawiają za powołaniem Rzecznika Przedsiębiorcy, to konsekwencją tego powinno być wyposażenie go w uprawnienia kontrol-

ne właściwe Rzecznikowi Praw Obywatelskich i innym instytucjonalnym Rzecznikom. W zakresie rozstrzygnięć przed sądami powszechnymi i sądami administracyjnymi oznaczałoby to potrzebę ujęcia uprawnień Rzecznika Praw Przedsiębiorcy w sposób określony w art. 24 i 26 projektu i odpowiednio we wszystkich takich przypadkach, gdy Rzecznik Praw Przedsiębiorcy skorzystałby z uprawnienia przystąpienia do sprawy wszczętej przez Rzecznika Praw Obywatelskich. Konsekwentnie należałoby też przyznać Rzecznikowi Praw Przedsiębiorcy uprawnienie, o którym mowa w art. 60 § 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym.

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Wojciech R. Wiewiórowski

DOLiS – 033 – 224/13/MK/38037

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz.

Data wpływu 24.06.2013

Warszawa, dnia 18 czerwca 2013 r.

Pan

Lech Czapla

Szef Kancelarii Sejmu

ul. Wiejska 2/4/6

00-902 Warszawa

Benoway Czapla Minister

w odpowiedzi na pismo z dnia 23 maja 2013 r. (data wpływu do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych 27 maja 2013 r.) – znak: GMS-WP-173-156/13 – uprzejmie informuję, iż w poselskim projekcie **ustawy o Rzeczniku Praw Przedsiębiorców** wątpliwości organu do spraw ochrony danych osobowych – z punktu widzenia przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.) – budzą następujące unormowania.

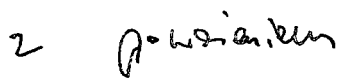
Zarówno z uwagi na statuowaną w art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych zasadę adekwatności danych w stosunku do ich przetwarzania, jak również potrzebę nadawania przepisom precyzyjnego brzmienia – zgodnie z zasadą wynikającą z §25 ust. 1 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. Nr 100, poz. 908), że przepis prawa materialnego powinien możliwie bezpośrednio i wyraźnie wskazywać kto, w jakich okolicznościach i jak powinien się zachować – wskazane byłoby doprecyzowanie w art. 12 projektu, jakie dane wnioskodawcy oraz przedsiębiorcy, należy zamieścić we wniosku do Rzecznika Praw Przedsiębiorcy. Aktualnie występujące w treści tego przepisu sformułowanie „oznaczenie” umożliwia bowiem wieloraką interpretację.

W związku z treścią **art. 15 ust. 1 pkt 1-3** projektu, zawierającą propozycję uprawnień, którymi Rzecznik Praw Przedsiębiorców miałby dysponować, prowadząc postępowanie, o którym mowa w art. 13 pkt 1 (tj. wszczęte na skutek skierowania do niego wniosku), skonstatować należy, iż przedstawiona koncepcja zakłada bardzo szeroki, wręcz niczym nieograniczony, zakres uprawnień możliwych do zrealizowania wobec rozbudowanego katalogu podmiotów. Skoro zadaniem powoływanego na mocy niniejszego projektu, organu miałyby należeć ochrona wolności i praw przedsiębiorców, to pod znakiem zapytania staje zasadność wyposażania Rzecznika Praw Przedsiębiorców w prawną możliwość zapoznania się z „każdą sprawą” lub pozyskiwania dostępu do dokumentacji do „każdej sprawy”. Takie ujęcie wydaje się przekraczać kryterium niezbędności w demokratycznym państwie prawnym. Obowiązek poszanowania tej wartości, w szczególności przez władze publiczne, wynika w pierwszej kolejności z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, która stanowi, że nie mogą one pozyskiwać, gromadzić i udostępniać innych informacji o obywatelach niż **niezbędne w demokratycznym państwie prawnym** (art. 51 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej). Norma zawarta w art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przesądza z kolei, że ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw (ujawnienie danych osobowych przez podmiot przetwarzający dane, w tym wypadku Rzecznika Praw Przedsiębiorców, można by za takie uznać) mogą być ustanawiane **tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób**, a ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw. Ponadto zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego, wkroczenie w prywatność jednostki jest działaniem konstytucyjnym, o ile jest konieczne dla osiągnięcia wskazanych w cytowanym wyżej przepisie celów, które jedynie są władne uzasadnić naruszenie praw i wolności jednostki i przy tym jest środkiem najmniej dotkliwym dla osoby, której wolność lub prawo doznaje ograniczenia (Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 listopada 2002 r. sygn. K. 41/2002). W związku z powyższym bardziej racjonalnym rozwiązaniem byłoby stworzenie przepisu wskazującego, że uprawnienia Rzecznika Praw Przedsiębiorców dotyczyłyby spraw pozostających w jego gestii, tj. dotyczących ochrony wolności i praw przedsiębiorcy, objętej zakresem wniosku do niego skierowanego.

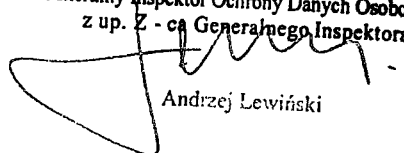
Zastrzeżenia wzbudza ponadto treść **art. 15 ust. 3** projektu, zgodnie z którą rzecznik odmawia ujawnienia nazwiska i innych danych osobowych wnoszącego sprawę, w tym także wobec organów władzy publicznej, jeżeli uzna to za niezbędne dla ochrony wolności, praw i interesów wnoszącego sprawę. Względ na powołaną wyżej **zasadę niezbędności w demokratycznym państwie prawnym**, zobowiązującą władze publiczne do udostępniania

jedynie niezbędnych, uzasadnionych szczególnymi względami, informacji o obywatelach, przemawia za rozważeniem, czy zaproponowana w komentowanym przepisie koncepcja, aby rozstrzygnięcie w przedmiocie udostępnienia bądź odmowy w tym zakresie było zależne jedynie od swobodnego uznania Rzecznika Praw Przedsiębiorców, stwarza wystarczającą gwarancję dla prywatności osób fizycznych wnoszących sprawę.

Ponadto zakwestionować trzeba aktualną treść art. 20 projektu, która przyznaje Rzecznikowi Praw Przedsiębiorców prawo przetwarzania wszelkich informacji, w tym danych osobowych, o których mowa w art. 27 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych niezbędnych do realizacji swoich ustawowych zadań. Do danych szczególnie chronionych należy bowiem szeroki katalog różnego rodzaju informacji, dla których przetwarzania przez Rzecznika w pełnym zakresie tego wyliczenia trudno znaleźć uzasadnienie. W wątpliwość poddać można celowość wyposażenia tego organu w prawo przetwarzania np. danych o stanie zdrowia, kodzie genetycznym, nałogach lub życiu seksualnym. O ile zrozumiałe wydaje się, iż dla realizacji ustawowych zadań niezbędne Rzecznikowi mogą być dane dotyczące orzeczeń o ukaraniu i mandatów, a także innych orzeczeń wydanych w postępowaniu sądowym lub administracyjnym, o tyle wątpliwe jest, aby konieczne w tym celu było przetwarzanie przez niego wszystkich kategorii danych wrażliwych, o których mowa w art. 27 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych. Umożliwienie pozyskiwania, gromadzenia i dokonywania innych operacji na takich danych osobowych mogłoby rodzić zarzut naruszenia przez władze publiczną – powołanej wyżej – zasady niezbędności w demokratycznym państwie prawnym. Za przykład tego, jak istotne jest ostrożne podejście w kształtowaniu katalogu danych sensytywnych, do którego miałyby być uprawniony określony podmiot w celu realizacji swoich kompetencji, może posłużyć dyskusja wynikła w związku z pracami nad ustawą o zmianie ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli (druk nr 257). Jako rozwiązanie alternatywne w stosunku do rezygnacji z uprawnienia przedstawicieli Najwyższej Izby Kontroli do przetwarzania danych szczególnie chronionych (art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. i ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli – Dz. U. Nr 231, poz. 1701, z późn. zm.), rozważano ograniczenie zakresu tych danych, do określonych jedynie ich kategorii, które organ ten mógłby przetwarzać w związku z postępowaniem kontrolnym, a które są rzeczywiście konieczne dla skutecznego prowadzenia takiego postępowania.

2

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych
z up. Z - cą Generalnego Inspektora

Andrzej Lewiński